

forbindes den Bestemmelse, at hele denne Undervisning lagdes under Kirke- og Undervisningsministeren. Jeg antager, at det er det ærede Medlems Mening, der sidst talte; men hvis saa er, og Regeringen er enig i den Opfattelse, kan jeg heller ikke se, at der er noget væsentligt til Hinder for at følge den Vej. Men hidtil har man jo hørt, at den Tanke vilde møde væsentlige Vanskeligheder, netop paa Grund af den noget forskellige Stilling, det forskellige Indhold, disse Undervisninger have. Jeg kan saa godt forstaa et æret Medlems (Bjerrers) Indvendinger mod det andet Stykke af § 3 om Attesten. Saavidt jeg kan skønne, har det heller ikke hidtil været Flertallets bestemte Standpunkt, men paa den anden Side er ganske vist Udtrykket „eller paa anden Maade godtgøre at være i Besiddelse af den fornødne Modenhed“, egentlig det, der maa betones, og at der ikke vil blive forlangt stort, vil jeg ogsaa godt tro, den ærede Ordfører har Ret i. Det er imidlertid alligevel et Spørgsmaal, om denne nye, senere tilkomne Tanke om Attest bør fastholdes af det ærede Flertal. Det er imidlertid en Indrømmelse, der paa den anden Side kan gøres der, thi som det ærede Medlem for Randers Amts 3dje Valgkreds (Bjerre) gjorde opmærksom paa, det er jo i Virkeligheden kun Elementarstoler, for saa vidt man har troet, at deres Hovedbetydning skulde søges i, at de vare en Forberedelse til Landbohøjskolen; men det vilde være et af Bihenslynene for disse Stoler. Der er af Piger og Karle af een Aargang paa Landet faaandant noget som 26,000, og der er paa Landbohøjskolen 250, fordelte paa ca. 4 Aar. Der kommer altsaa 50 til 60 Elever ind hvert Aar, og det er jo en meget lille Procentdel af hele det øvrige Stof. Naar vi nu skulde ønske, at baade Piger og Karle kunde komme ind paa Havebrugsstoler, Mælkeristoler og overhovedet i de forskellige Stoler for Landvæsenet, vilde det jo være urimeligt at stille et Bolværk op for fattigt oplyste Folk for deres Bestræbelser efter gennem et halvt eller et helt Aars Ophold paa en saadan Skole at naa en Oplysning, der kan være til Gavn for hele deres Fremtid. Hvis Bestemmelsen altsaa betød noget i den Retning, saa maatte den absolut fjernes. Derimod tror jeg ikke, det ærede Medlem har Ret i sin Indvending mod det 3dje Stykke af § 3, og jeg tror det ønskeligt, at Bestemmelsen der kan bibeholdes. Menneftene ere ikke saa gode, som de burde være, og vi have mange Eksempler paa, at en Angivelse om, hvilken Skole man vil paa, har været vejledende for de vedkommende til at kunne saa Understøt-

telse, naar de ellers ikke kunde faa den. Jeg kendte i sin Tid blandt andre et Amtsstoleraad, som ogsaa forlangte gennem sit Udvalg dette, men naar Ansøgerne saa nævnte en vis bestemt Skole i Amtet, behagede den ikke Flertallet i Udvalget og i Amtsrædet, og derfor kunde de Folk, der vilde søge denne Skole, ikke saa Understøttelse. Den Fristelse skulde ærede Medlemmer af et Amtsraad eller dets Udvalg eller et Amtsstoleraad være fritaget for, og det ere de, naar de maa meddele Understøttelse paa Grundlag af de foreliggende Oplysninger, og saa høre de først senere fra Forstanderen for en Skole, hvilken Skole det er, der skal have Pengene. Det tror jeg, det er meget rigtigt at fastholde, men det andet af det ærede Medlem for Randers Amts 3dje Valgkreds fremdragne Spørgsmaal, tror jeg, det ærede Flertal skulde sænkke fornyet Overvejelse. Saavidt jeg erindrer, er denne Bestemmelse tilføjet i Landstinget og ikke her.

Bjerre: Den ærede Ordfører hævdede, at man ikke havde tænkt sig, at der var nogen Forskel paa Undervisningen i Skolerne, og at der forudsattes de samme Forholdstaber, men dette er efter min Mening fejl. Jeg gjorde allerede i Fjor opmærksom paa, at Undervisningen kan ikke saa nær være den samme i Skolerne for større og mindre Landbrug; disse ere saa væsentlig forskellige, at Undervisningen ikke kan være ens. Vil man nu sige: saa kunne de tage til Havebrugsstoler, saa er det at gaa til den anden Side; saa bliver det igen for meget Havevæsen. Altsaa det, man nærmest skulde fremme for at gavne Husmændene, var at faa en Skole for det Brug, der laa imellem Havebruget og Jordbruget, altsaa en Skole for det mindre Jordbrug, og for at blive Elever i saadanne Stoler behøves der sandelig ikke saa mange Forholdstaber som til at følge Undervisningen i en Landbrugsstole, hvor der lægges særlig Vægt paa Zoologi og Kemi, ligesom heller ikke til at følge Undervisningen i en Havebrugsstole, hvor Botanikken skal drives meget stærkere. Der maa absolut være en Forskel, og den kunde maaste opnaas ved at man imellem „almindelige Landbrugsstoler“ og „Havebrugsstoler“ indfatte en saadan Benævnelse som „mindre Landbrugsstoler“, og naar det saa godtgjordes, at Folk vilde søge disse Stoler, behøvede de ikke at komme med saadan en Attest, men kun med en Attest for normal Begavelse. Jeg tror altsaa vedvarende ikke, at den her foreslaede Bestemmelse kan gaa an. Jeg kan meget godt se, at noget kan tale for, at